

8-2017 Bærekraftig vannbransje – mål og indikatorer – 2017-2018

Forslagsstiller

Samfunnskomiteen og Avløpskomiteen

Prioriteringskriterier

Kriterier	Bærekraftig vannbransje
1) Er prosjektet i samsvar med strategiplanen? eller Løser det nye behov	<i>Prosjektet skal bidra til å løse en av de prioriterte målsetningene i strategiplanen – å etablere en bærekraftstrategi for vannbransjen.</i> •
2) Prosjektkategori?	<i>Prosjektet er delt i fem delprosjekter, som ligger innenfor kategorien tekniske veiledninger/rapporter og strategiske prosjekter/utredningsprosjekter</i>
3) Er prosjektet egnet til å løse utfordringer for ulike medlemskategorier?	<i>Prosjektet vil løse utfordringer for både små og store kommuner og selskaper.</i>
4) Fører prosjektet til utvikling av nye veiledninger/verktøy? eller Revisjon av gamle veiledninger/verktøy?	<i>Prosjektet vil utvikle nye veiledninger og bedreVANN.</i>
5) Er prosjektet tilstrekkelig stort til å gi et tilfredsstillende resultat?	<i>Prosjektet skal gå over to år, og er i tråd med ambisjonen om å gjennomføre færre, men større prosjekter i Norsk Vann.</i>
6) Er det sannsynlig med økonomiske bidrag fra eksterne miljøer til prosjektet?	<i>For utvikling av veiledning om CO2-/klimaregnskap for vannbransjen vurderes det å søke om støtte fra statlig hold. Det er i skrivende stund uvisst hvilke muligheter som finnes.</i> <i>Det er for de øvrige deler av prosjektet ikke vurdert som hensiktsmessig eller realistisk med eksterne økonomiske bidrag.</i>

Målsetting

Prosjektet skal gå over to år, og skal bidra til at arbeidet med bærekraft resulterer i et endelig vedtak om strategi i årsmøtet 2017, samtidig som nødvendige verktøy og hjelpemidler utvikles. Prosjektet består av fem delprosjekt:

- Del 1-2017: prosessen for å sikre forankring og forberedelse av strategi med overordnede mål, delmål og bærekraftindikatorer (BKI) fram mot årsmøtet i 2017. I tillegg til involvering av medlemsgrupper og andre aktører i bransjen (RIF, MEF, VVP etc...)
- Del 2-2017-2018: pilotkjøring av BKI (bærekraftindikatorer) på 2016-tall, BKI utviklet fram mot årsskiftet 2016/17 i bedreVANN, inkl evaluering. Til årsmøtet 2017. Forberede implementering i bedreVANN i 2018, for full implementering fom. 2019.
- Del 3-2017-2018: Implementering av BKI i bedreVANN etter gjennomført pilot og årsmøte.
- Del 4-2017-2018: CO2-/klimaregnskap – og veiledning.
- Del 5- 2017: digitalisere bærekraftveiledningen, med nye eksempel på energiltak/effektivisering.

Bakgrunn

Utvikling av en nasjonal bærekraftstrategi for vannbransjen er et av fem prioriterte resultatmål i Norsk Vanns strategiplan for 2015-2018. Årsmøtet i 2016 besluttet å be styret legge frem for årsmøtet 2017 forslag til overordnede bærekraftmål for vannbransjen, samt en meny med aktuelle delmål og indikatorer for bærekraftarbeidet i den enkelte kommune og virksomhet.

Prosjektopplegg (kort beskrivelse)

- Del 1 (2017): prosessen for å sikre forankring og forberedelse av strategi med overordnede mål, delmål og bærekraftindikatorer (BKI) fortsetter fram mot årsmøtet i 2017. I tillegg til involvering av medlemsgrupper, skal det gjennomføres dialog med andre aktører i bransjen (RIF, MEF, VVP etc...) Delprosjektet innebærer prosessen fram mot endelig vedtak med overordnede mål, delmål og indikatorer for bærekraft i kommuner og selskaper, samt med andre aktører i bransjen. På samme måte som i 2016 vil dette bli lagt frem for behandling i de årlige samlingene med Driftsassistansene, VASK, IKS, og KF/AS, i tillegg til fagkomiteer og arbeidsgrupper, før endelig forslag presenteres for behandling i styre og årsmøte.
Budsjett: kr 80.000
- Del 2 (2017): pilotkjøring i bedreVANN av BKI (bærekraftindikatorer), inkl en evaluering, med grunnlag i 2016-tall. Dette vil være BKI som er utviklet fram mot årsskiftet 2016/17. Resultatet legges fram til årsmøtet 2017.
Uttestingen av utkastet til BKI i bedreVANN gjøres som en del av den ordinære gjennomføringen av bedreVANN i utvalgte VA-selskaper og deres eierkommuner. Det er viktig at det også blir med noen mindre pilotkommuner som kan bidra med test av en nivå 1- variant av målesystemet. BKI vil være en utvidelse og supplering av dagens kvalitetsindikatorer i bedreVANN.
- Del 3 (2017-2018): CO2-klimaregnskap veiledning.
Gjennom Paris-avtalen har Norge forpliktet seg til å kutte utslipp av klimagasser med minst 40% fram til 2030, sammenlignet med nivået i 1990. Vannbransjens bidrag til klimagassutslipp er til nå ikke i særlig grad adressert, men dette vil trolig endres når alle steiner må snus for å nå de krevende målene om utslippskutt. Mange kommuner har laget klimaplaner, og i Oslo har en fått det første eksemplet på at også vannbransjen blir utfordret til å bidra. Her har byrådet lagt fram et eget klimabudsjett, der VAV forventes å bidra med et kutt på 27.000 tonn CO2 i 2020. En enkel veiledning til hvordan vannbransjen skal lage et klimaregnskap for klimagassutslipp skal utvikles.

Veiledningen skal inneholde:

 - Kartlegge alle vesentlige utslippskilder i vannbransjen, både direkte og indirekte, så langt dagens kunnskap rekker.
 - Beregne det totale klimagassutslippet fra vannbransjen ut fra dagens praksis og kunnskap.
 - Identifisere vannbransjens potensiale for utslippskutt
 - Gi eksempel på tiltak som kan gjennomføres
 - Identifisere kunnskapshull og forskningsbehov
 - Utvikle grunnlag for å lage en forenklet klimaregnskapsmodul i bedreVANN

Veiledningen skal tilstrebe å vise hvordan dette kan gjøres forenklet og operativt gjennom bedreVANN.
Budsjett: 500.000. Her kan ekstern finansiering være aktuell.
- Del 4 (2017): Digitalisering av bærekraftveiledningen, samt presentere nye eksempler på energiltak/energi-effektivisering.
Bærekraftveiledningen skal suppleres med nye eksempel på gode bærekraft-tiltak. Det skal lages en digital versjon av denne, der nye eksempler kan legges inn fortløpende. Det legges vekt på flere eksempler på energiltak og energieffektivisering.
Budsjett: 100.000.
- Del 5 (2017-2018): Implementering av BKI i bedreVANN etter pilot og årsmøte.
Basert på erfaringene i pilotprosjekt i 2017 og utvidet uttesting med flere kommuner i 2018, skal det lages nye vurderingskriterier, inkl. en BK-indeks, som implementeres i bedreVANN fom. 2019, ved rapportering av 2018 resultatene. Det antas pr. i dag at dette vil innebære en ny tidsregning for bedreVANN, der de nye bærekraftindikatorerne måler anleggseiernes resultater opp mot bransjemålene fram mot 2030. Rapporteringen gjennomføres som en del av den ordinære, utvidede rapporteringen for flere kommuner. Prosjektet skal ha særlig fokus på rapportering av klimagassutslipp og -regnskap basert på veiledningen som utvikles, fortrinnsvis ved at det utvikles en forenklet klimaregnskapsmodul i bedreVANN. Det skal arrangeres et felles evalueringsmøte med deltakere fra IKS-prosjektet, deltakerkommuner og styringsgruppen for bedreVANN, som skal føre fram til en rapport inkl. budsjett for tilpasning av utvalgsrapportene i bedreVANN, med anbefalinger for styre og årsmøte i Norsk Vann. I 2019, i god tid før rapportering av 2018-resultater, må de standardiserte utvalgsrapportene i bedreVANN oppdateres iht. nytt målesystem.
Budsjett 1 mill.kr, egen budsjettkalkyle

Prosjektet innebærer følgende delaktiviteter:

- Avholde oppstartsmøte mellom styringsgruppe og rådgiver(e) for prosjektet for å drøfte nærmere hvordan prosjektet best skal løses, herunder antall møter og møteplan
- Innhente nødvendig grunnlagsinformasjon for å besvare oppgaven
- Utarbeide forslag til rapport
- Gjennomføre workshop med styrings- og referansegruppe for drøfting av rapport
- Revidere rapport
- Gjennomføre høring av revidert rapportforslag i styrings- og referansegruppen
- Utarbeide endelig rapport
- Avholde avslutningsmøte mellom styringsgruppe og rådgiver for å behandle endelig rapport og avtale videre oppfølging av rapporten
- Markedsføre og implementere resultatene

Organisering/deltagere

Prosjektet styres av en styringsgruppe med 6 representanter fra Norsk Vanns medlemmer. Det foreslås at styringsgruppen for bærekraftprosjektet 2016 oppnevnes for videreføringen av prosjektet, dette for å sikre kontinuitet i arbeidet. Det forventes at styringsgruppe og rådgiver møtes 3 ganger (oppstartsmøte, workshop, avsluttende møte) og at øvrig kommunikasjon er per mail/tlf. I tillegg skal det gjennomføres møte med brukere av bedreVANN. Styringsgruppen vil foreslå deltakere i en referansegruppe. Referansegruppen blir invitert til workshopen og til å gi innspill til rapporten.

For å sikre kontinuitet i arbeidet med utvikling av indikatorer og indekser, rettet inn mot bedreVANN, foreslås det et stort prosjekt som skal gå over 2 år (2017-2018). Kostnadene foreslås dekket over samme periode, men slik at midlene for det siste året låses ved behandlingen av dette prosjektforslaget.

Norsk Vanns sekretariat vil ivareta prosjektadministrasjon, trykking/markedsføring mv.

Kostnader/finansiering

Prosjektkostnader er anslått til samlet kr 1 900 000 der mesteparten bør finansieres av Norsk Vann prosjekt. For CO2-regnskap/klimaregnskapsveiledningen vil det søkes eksterne finansieringskilder.

Prosjektet har følgende budsjettposter:

Kostnader	
Faglig utredning og rapportering	1 500 000
Møter styrings-/referansegrupper	30 000
Trykking og formidling	50 000
Prosjektadministrasjon	250 000
Uforutsett	70 000
Totalt	1 900 000

Finansiering	
Norsk Vann prosjekt	1 650 000
Ekstern	250 000
Totalt	1 900 000

Posten «Faglig utredning og rapportering» inkluderer kostnaden til IT-utvikling i bedreVANN, og angir maks. ramme for øvrig utredningsarbeide, herunder timekostnader, reisekostnader, møter og ev. biomkostninger.

Kost/nytte

Prosjektet innebærer et stort løft for innføringen av bærekraft i vannbransjen, der nye måleparametre og indekser skal hjelpe bransjen til å bli mer bærekraftig. Dette vil kunne medføre flere gevinster, som:

Bedre omdømme, økt synlighet, tiltrekke kompetanse, fremme rekruttering, økt forståelse for bransjens rolle og

betydning, motivere behovet for investeringer, klimatilpasning, utvikling og innovasjon, effektivisering, økt kvalitet på tjenestene.

Tidsplan

Arbeidet utføres i 2017-2018, og rapporteres innen 31.12.2018.

Rapportering og informasjon

Prosjektet rapporteres i form av en Norsk Vann rapport. Til markedsføring av resultatene utarbeides 2-siders informasjonsark samt artikkel.

Deltakerne i Norsk Vanns prosjektsystem mottar et eksemplar av rapporten fra prosjektet, og 2-siders informasjonsark benyttes til utstrakt spredning av resultatene på konferanser mv. Resultatene fra prosjektet presenteres dessuten i Bulletin og på norskvann.no. En faglig basert artikkel sendes relevante tidsskrifter som VANN, Kommunalteknikk, Teknisk Ukeblad mv.

Arne Haarr, 30.09.2016, revidert 26.10.2016

Direktørens forslag til prioritering for 2017:

Gjennomføres i 2017. Utvikling av en nasjonal bærekraftstrategi med mål og indikatorer for vannbransjen, er et prioritert tiltak i Norsk Vanns strategiplan 2015-18 og prosjektet svarer bl.a. opp for en konkret bestilling fra årsmøtet 2016. Prosjektet vil være et viktig fundament for at vannbransjen i årene fremover kan bidra til en mer bærekraftig samfunnsutvikling i tråd med internasjonale og nasjonale mål og føringer.

Innspill i høringsrunden

Avløpskomitéen

Viktig prosjekt som støttes, men kostnadene kan fordeles på 2017 og 2018 dersom totalbudsjettet krever det, slik at 2017-summen blir lavere enn 1,65 MNOK.

Vannkomitéen

Vannkomitéen støtter prosjektet. Ønsker at det jobbes videre med bærekraft i bransjen. Målene med prosjektet må knyttes opp mot vedtatte strategi for bærekraft. Viktig at det ikke innføres nye målemetoder og parameter bør bruke mest mulig av det som allerede rapporteres inn – fornyelse, lekkasjetap mm.

VASK

Viktig prosjekt som støttes, men kostnadene bør fordeles på 2017 og 2018, da aktivitetene er i 2017 og 2018, slik at 2017-summen blir lavere enn 1,65 MNOK.

Direktørens innstilling til PU:

Gjennomføres i 2017.

Prosjektets kostnader er fordelt over to år ved at kr 400 000 belastes i 2018.

Utfall av behandling i PU-møte 4. januar 2017

PU støtter direktørens innstilling.

Direktørens innstilling til styret:

Gjennomføres i 2017.